

עם שחרורך משירות לאומי-אזרחי
חשוב שתדע

על זכויותיך וחובותיך
בביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי
לצדך, ברגעים החשובים של החיים
*6050 • www.btl.gov.il

מהו המוסד לביטוח לאומי?

המוסד לביטוח לאומי הוא מוסד ממלכתי לביטוח סוציאלי, הפועל על-פי חוק. תפקידו העיקרי להבטיח אמצעי מחיה לתושבי ישראל שאינם מסוגלים להתפרנס. הביטוח הלאומי גובה דמי ביטוח מכל התושבים, בהתאם להכנסותיהם ולמעמדם, ומשלם קצבאות לזכאים על-פי החוק. הביטוח הלאומי משלם קצבאות למובטלים, לנפגעי עבודה, למעוטי הכנסה, לנפגעי תאונות, לאמהות, למשפחות עם ילדים, לנכים, למוגבלים בניידות, לזקנים, למתנדבים, לאלמנות, ליתומים ולעובדים אצל מעבידים שפשטו את הרגל. נוסף על קצבאות בכסף נותן הביטוח הלאומי שירותי שיקום והכשרה מקצועית לנכים ולאלמנות, וכן שירותי סיעוד וייעוץ לזקנים.

ביטוח לאומי וביטוח בריאות

האם חובה להיות מבוטח בביטוח הלאומי?

כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה מבוטח בביטוח הלאומי, **וחייב לשלם דמי ביטוח לאומי** (חוץ מאשה נשואה שהיא עקרת בית). הזכות לרוב קצבאות הביטוח הלאומי מוקנית מכוח **תשלום דמי הביטוח הלאומי**.

גם ביטוח בריאות הוא ביטוח חובה

גם ביטוח בריאות, בדומה לביטוח הלאומי, הוא ביטוח חובה. על-פי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כל תושב ישראל מגיל 18 ומעלה (חוץ מעקרת בית) **חייב לשלם לביטוח הלאומי דמי ביטוח בריאות** יחד עם דמי הביטוח הלאומי, וחייב להיות רשום באחת מקופות החולים לפי בחירתו. קופות החולים חייבות לספק לתושבים, ללא כל תנאי, "סל שירותי בריאות" - מגוון שירותי רפואיים חיוניים, והן רשאיות להציע ביטוח משלים - שירותים רפואיים שאינם כלולים בסל הבסיסי.

רישום לקופת החולים

מתנדב בשירות לאומי-אזרחי ממשיך להיות חבר בקופת החולים שאליה השתייך לפני השירות, והוא זכאי להמשיך ולקבל את השירותים הרפואיים הכלולים בסל הבריאות מאותה הקופה.

מעבר מקופת חולים אחת לאחרת

אם ברצונך לעבור לקופת חולים אחרת, **עליך למלא טופס מעבר**. את הטופס ניתן למלא באתר הביטוח הלאומי/ביצוע פעולות/מעבר בין קופות חולים-ללא תשלום, או באחד הסניפים של בנק הדואר-בתשלום.

אפשר לעבור מקופה אחת לאחרת ב-6 מועדים בשנה: ב-1 בינואר, או ב-1 במרס, או ב-1 במאי, או ב-1 ביולי, או ב-1 בספטמבר, או ב-1 בנובמבר, כפוף למועד שבו הגשת את הבקשה, אבל לא יותר מפעמיים בתקופה של 12 חודשים. את הבקשה למעבר צריך להגיש עד 45 יום לפני מועד המעבר.

ביטול בקשת המעבר

אם הגשת בקשה לעבור לקופת חולים אחרת, וברצונך לבטלה, עליך להגיש בקשת ביטול מעבר באותה הדרך שבה הגשת את טופס המעבר: באמצעות אתר הביטוח הלאומי או בנק הדואר, לא יאוחר מ-45 יום לפני מועד המעבר.

איך משלמים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות?

בזמן שירותך בשירות לאומי-אזרחי שולמו דמי הביטוח בעבורך.

לאחר שחרורך, עליך לשלם את דמי הביטוח (שכוללים דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות) באופן הבא:

- אם השתחררת משירות לאומי-אזרחי בינואר 2015 ואילך, ושירתת 24 חודשים לפחות (על-פי חוק שירות לאומי-אזרחי התשע"ד-2014), תהיה פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בחודשיים הראשונים שלאחר השחרור, אם אינך עובד ואין לך הכנסות בתקופה זו.
- אם אתה **עובד שכיר** - דמי הביטוח מנוכים משכרך (עובד במשק בית נחשב אף הוא עובד שכיר, ומעסיק חייב לשלם בעבור את דמי הביטוח).
- אם אתה **עובד עצמאי** - עליך להירשם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, ולשלם בעצמך את דמי הביטוח. סכום דמי הביטוח נקבע לפי גובה הכנסתך.
- אם **אינך עובד** (ואינך מקבל דמי אבטלה) - עליך להירשם בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, ולשלם בעצמך דמי ביטוח בשיעור מינימלי - 167 ₪ בחודש, נכון לינואר 2015.
- אם אתה **סטודנט במוסד להשכלה גבוהה** - המוסד שבו אתה לומד יעדכן אותנו על היותך סטודנט, ואנו נשלח לביתך באופן אוטומטי פנקסים לתשלום דמי הביטוח. אם לאחר חודשיים מתחילת הלימודים לא קיבלת את הפנקסים, נא פנה למחלקת הגבייה בסניף הקרוב למקום מגוריך.
- אם **בתקופת לימודיך אינך עובד**, תשלם דמי ביטוח מינימליים בסך 124 ₪ בחודש, נכון לינואר 2015.
- אם **בתקופת לימודיך אתה עובד כשכיר** - דמי הביטוח מנוכים משכרך, ואין צורך לשלם באמצעות הפנקסים, שנשלחו אליך.

הדרכים לביצוע התשלום

את דמי הביטוח ניתן לשלם בדרכים הבאות:

1. באתר הביטוח הלאומי/ביצוע פעולות/תשלומים.
 2. באמצעות מוקד טלפוני 6050*.
 3. להוריד מאתר הביטוח הלאומי טופס דין וחשבון רב שנתי (בל/6101), למלא אותו ולשלוח לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים בדואר, או באמצעות תיבת השירות שמחוץ לסניף.
 4. לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים בשעות קבלת הקהל.
- חשוב להקפיד על תשלום דמי הביטוח, כדי להימנע מקנסות ופגיעה בזכויות לקצבאות.

האם מי ששוהה בחו"ל פטור מתשלום דמי ביטוח?

לא. **חובת תשלום דמי ביטוח חלה גם בזמן שהותך בחו"ל.** אם אתה נוסע לחו"ל, עליך לפנות לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך, להודיע על נסיעתך ולהסדיר את הביטוח לזמן שהותך בחו"ל. אי-תשלום דמי ביטוח בתקופת השהות בחו"ל יגרום לעיכוב בקבלת שירותים רפואיים בשובך לארץ.

לידיעתך, **חוב דמי ביטוח גורר קנסות והצמדה, ואף עלול לגרום לאובדן זכויותיך בביטוח הלאומי, ובקבלת שירותים רפואיים.**

מענק למי שעובד בעבודה נדרשת

המענק משולם למי ששירתו באזרחי-לאומי-אזרחי 24 חודשים לפחות (על-פי חוק שירות לאומי -אזרחי התשע"ד-2014), ועבדו במשך **שישה חודשים מלאים לפחות ב"עבודה נדרשת"**: עבודה במפעלי תעשייה ובבתי מלאכה, בתחנות דלק, באתרי בנייה, בבתי מלון, באתרי גידול חקלאיים, בבתי אריזה ובטיפול באנשים עם מוגבלויות - חוץ מעבודת פקידות בתחומים האלה.

מידע מורחב על סוגי העבודות המוכרות כ"עבודה נדרשת" מופיע באתר הביטוח הלאומי/קצבאות והטבות/מענק לחייל משוחרר בעבודה נדרשת.

תנאי הזכאות למענק

1. **מינימום ימי עבודה** - עליך לעבוד בעבודה נדרשת שישה חודשים מלאים לפחות (150 ימי עבודה), רצופים או לא רצופים, אצל מעביד אחד או יותר, בתוך 24 החודשים מיום שהשתחררת משירות לאומי-אזרחי. העבודה צריכה להיות **במשרה מלאה, על-פי הנהוג בענף שבו אתה עובד.** אם במקום העבודה נהוג שבוע עבודה של 5 ימים, יימנו לך 6 ימי עבודה על כל שבוע מלא. בעבודה בחקלאות ניתן לעבוד 4 חודשים לפחות (100 ימי עבודה) ולקבל מענק חלקי.
2. **זכאות לדמי אבטלה** - נדרש רק ממי שהתחיל לעבוד בעבודה הנדרשת לאחר שחלפה שנה מיום שחרורו (ראה בהמשך את תנאי הזכאות לדמי אבטלה).

מענק חלקי

מי שעבד בעבודה נדרשת פחות מ-6 חודשים, יוכל, בתנאים מסוימים, להיות זכאי למענק חלקי. המענק יחושב באופן יחסי לפי מספר ימי העבודה בעבודה הנדרשת. מי שעבד בתחום החקלאות יוכל להיות זכאי למענק חלקי, אם עבד 4 חודשים מלאים לפחות.

שיעור המענק

סכום המענק המלא בינואר 2015 - 9,550 ₪. מי שעבד 4 חודשים מלאים בחקלאות יהיה זכאי למענק חלקי בסכום של 6,367 ₪. אם קיבלת דמי אבטלה ב-11 החודשים שקדמו לתחילת העבודה הנדרשת, ינוכו חלק מדמי האבטלה שקיבלת מסכום המענק המגיע לך.

אופן הגשת התביעה

תביעה למענק יש להגיש לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים, באמצעות טופס תביעה לתשלום מענק (בל/1521) שניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.
לטופס התביעה יש לצרף צילום של תעודת השחרור משירות לאומי-אזרחי, ולהקפיד שבגב הטופס יציין המעסיק, במקום המיועד לכך, את הפרטים האלה:
א. סוג העבודה והתפקיד שבוצע.
ב. מספר ימי העבודה בכל חודש.

מועד הגשת התביעה

תביעה למענק אפשר להגיש לאחר שסיימת לעבוד בעבודה הנדרשת 6 חודשי עבודה מלאים לפחות, ולא יאוחר מ-42 חודשים מיום שחרורך משירות לאומי-אזרחי. אם תגיש את התביעה לאחר המועד הזה, לא תהיה זכאי לתשלום המענק.

דמי אבטלה

ביטוח אבטלה נועד להבטיח למובטל שלא מרצונו תחליף לשכרו לתקופה מוגבלת, כדי לאפשר לו לחפש עבודה מתאימה.

תנאי הזכאות לאבטלה

מי ששירת בשירות לאומי-אזרחי 24 חודשים לפחות (על-פי חוק שירות לאומי-אזרחי התשע"ד-2014), עשוי להיות זכאי לדמי אבטלה, אם הוא עונה על התנאים האלה:
1. הוא מובטל (רשום בלשכת שירות התעסוקה כדורש עבודה, ומתייצב בה כדי לקבל עבודה בהתאם לתקנון שירות התעסוקה).

2. הוא השלים תקופת אכשרה לפני האבטלה -

■ **מי שהשתחרר משירות לאומי-אזרחי נדרש לצבור תקופת אכשרה ככול מובטל:**

12 חודשים מתוך 18 החודשים, שקדמו לתקופת האבטלה.

■ **מי שהופנה להכשרה מקצועית מטעם שירות התעסוקה, בשנה הראשונה שלאחר שחרורו, פטור מתקופת אכשרה.** מי שהתפטר מעבודתו בשנה הראשונה לשחרורו, כדי ללמוד בהכשרה מקצועית, ייחשב כמי שעזב את עבודתו מסיבה מוצדקת.

הערה:

- בחישוב תקופת העבודה לצורך הזכאות לדמי אבטלה, יכולים להילקח בחשבון תקופות של שירות לאומי-אזרחי: עד 6 חודשים לכל היותר.

חשוב להתייצב מיד בשירות התעסוקה

חשוב לפנות בפעם הראשונה ללשכת שירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה. הרישום בלשכת שירות התעסוקה וההתייצבות בה הם תנאים הכרחיים לקבלת דמי האבטלה.

נוסף על כך, דמי האבטלה ישולמו לך רק עבור התקופה שלאחר ההתייצבות הראשונה שלך בלשכת שירות התעסוקה.

גם מי שיתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (בגלל שעזב את עבודתו מרצונו, בלי הצדקה), חשוב שיתייצב בשירות התעסוקה בסמוך להפסקת העבודה, כדי שלא יאבד את זכאותו לדמי האבטלה.

תקופת התשלום

דמי האבטלה בשנה הראשונה לשחרור יהיו לתקופה של 70 ימים לכל היותר.

שיעור התשלום

בשנה הראשונה לשחרור, יחושבו דמי האבטלה לפי השכר ב-6 חודשי העבודה האחרונים שקדמו לתחילת תקופת האבטלה, ובכל מקרה לא יפחתו מהסכום המינימלי הקבוע בחוק למי ששירתו בשירות לאומי-אזרחי: 103.80 ₪ ליום, נכון לינואר 2015.

שלילת דמי אבטלה

■ אם הוצעה לך עבודה מתאימה בלשכת שירות התעסוקה וסירבת לקבל אותה, תפסיקי לקבל את דמי האבטלה לתקופה של 90 ימים מיום הסירוב להצעת העבודה.
בנוסף יופחתו 30 ימים ממספר ימי האבטלה המגיעים לך כחוק.

■ אם הפסקת את עבודתך מרצונך, ללא הצדקה, תתחיל לקבל את דמי האבטלה רק לאחר 90 ימים מיום הפסקת העבודה (למעט אם התפטרת בשנה הראשונה לשחרורך, כדי להשתתף בקורס להכשרה מקצועית של משרד הרווחה).

דמי אבטלה למשתתף בהכשרה מקצועית

לאחר שחרורך משירות לאומי-אזרחי, אתה יכול ללמוד באחד מקורסי היום של משרד הרווחה. לשם כך עליך לפנות ללשכת שירות התעסוקה, והיא תפנה אותך לקורס המתאים לך. אם תתחיל ללמוד בקורס להכשרה מקצועית בתוך שנה מיום השחרור שלך, תהיה זכאי לדמי אבטלה במשך 70 ימים מתקופת הלימודים בקורס. אם לא סיימת 12 שנות לימוד, תהיה זכאי לתשלום במשך 138 ימים מתקופת הלימודים.

דמי האבטלה החודשיים יהיו בשיעור 70% מדמי האבטלה להם זכאי מי ששירת בשירות לאומי-אזרחי, אולם לא יפחתו מ-72.66 ש"ח ליום, נכון לינואר 2015.

אופן הגשת התביעה

כדי לקבל דמי אבטלה בפעם הראשונה, עליך להגיש תביעה בסניף הביטוח הלאומי שבמקום מגוריך על גבי טופס תביעה לדמי אבטלה (בל/1500), ולצרף צילום של תעודת השחרור משירות לאומי-אזרחי. את התביעה ניתן להוריד מאתר הביטוח הלאומי.

ניתן להגיש תביעה גם באופן מקוון באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי באמצעות אתר השירות האישי. השירות ניתן באמצעות קוד סודי וסיסמה, שניתן להזמין דרך האתר, או לקבל בסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום המגורים.

את התביעה יש להגיש בתוך 12 חודשים, מהיום שבו התייצבת לראשונה בלשכת שירות התעסוקה. מי שיגיש תביעה לאחר המועד הזה ויהיה זכאי לדמי אבטלה, ישולמו לו דמי אבטלה, לתקופה של עד 12 חודשים שקדמו להגשת התביעה.

מידע נוסף על הזכויות בביטוח הלאומי תוכלו לקבל באתר האינטרנט של הביטוח הלאומי
www.btl.gov.il

בשאלות ובירורים אפשר לפנות לביטוח הלאומי באמצעות:
המוקד הטלפוני הארצי *6050 או 1-222-6050
אתר הביטוח הלאומי בכתובת: www.btl.gov.il
במדור "בירורים אישיים."

בהוצאת המוסד לביטוח לאומי, הסברה ויחסי ציבור
● הפקה: לשכת הפרסום הממשלתית ● עריכה: גלית גבאי
סימן החוברת: ח"ה 67 ● ירושלים, טבת התשע"ה, ינואר 2015

הביטוח הלאומי

לצדך, ברגעים החשובים של החיים
*6050 • www.btl.gov.il